

Skala pielęgniarских kompetencji społecznych

Scale of social competence nursing

Renata Rabiasz, Hanna Kachaniuk

Zakład Pielęgniarstwa, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Pigionia w Krośnie

AUTOR DO KORESPONDENCJI:

Renata Rabiasz

ul. Stefana Batorego 11/73

38-400 Krosno

e-mail: renata.rabiasz@wp.pl

STRESZCZENIE

Skala pielęgniarских kompetencji społecznych

Cel pracy. Celem doniesienia jest przedstawienie nowatorskiego narzędzia do oceny kompetencji społecznych studentów kierunku pielęgniarstwo oraz ukazanie procesu oceny rzetelności i mocy dyskryminacyjnej.

Materiał i metodyka. Badania przeprowadzono w styczniu i lutym 2014 r., wśród studentów pierwszego roku studiów licencjackich, kierunku pielęgniarstwo. Badaniem pierwszego etapu objęto 72 studentów, którzy za pomocą narzędzia – „Skala Pielęgniarских Kompetencji Społecznych” (Scale of Social Competence Nursing – SSCN) zostali zbadani w obszarze kompetencji społecznych określonych w standardzie kształcenia na kierunku pielęgniarstwo. Skala SSCN jest utworzona z 10 podskal pomiarowych, nazwy podskal odpowiadają nazwom kompetencji społecznych od D.K1. do D.K10. Założenia procesu badawczego uwzględniają badanie studenta skalą SSCN dwukrotnie tj. na pierwszych zajęciach kształcenia praktycznego, jak również w ostatnim semestrze kształcenia podczas realizacji zajęć w warunkach naturalnych. Dwukrotna ocena narzędziem SSCN ukazuje progresję lub regresję badanego studenta w obszarze kompetencji społecznych. Rzetelność poszczególnych podskal pomiarowych i całą skalę SSCN zmierzono wskaźnikiem Alfa-Cronbacha, opartym o metodę zgodności wewnętrznej w ujęciu klasycznej teorii testów.

Wyniki. Analiza statystyczna materiału badawczego, pierwszego etapu badań potwierdziła wysoką wartość walidowanego narzędzia. Oceniane kompetencje społeczne wynikając ze standardu kształcenia określone symbolami D.K1., D.K2., D.K3., D.K4., D.K5., D.K6., D.K7., D.K8., D.K9., D.K10., wykazały wartość wskaźnika Alfa-Cronbacha powyżej 0,9.

Słowa kluczowe: kompetencje społeczne, kompetencje zawodowe, pielęgniarzki

ABSTRACT

Scale of social competence nursing

Aim. The objective of the report is to present an innovative tool to assess social competence among nursing students, as well as show the process of assessment of reliability and discriminant power.

Material and methods. The study was conducted in January and February 2014, among first year undergraduate nursing students. During the first stage of the study, a total of 72 students were examined using the tool – „Scale of Social Competence Nursing” (SSCN) – in the field of social competence set according to the educational standards in nursing. SSCN scale is made up of 10 measuring subscales, the names of subscales correspond to the names of social competence from D.K1. to D.K10. In the course of the research, the student was examined with the SSCN scale twice, i.e. in the first class of practical training and in the last educational semester, also during classes set in natural conditions. Twofold assessment, using the SSCN tool, shows progression or regression of the social competence of the student in question. The reliability of individual measuring subscales and the entire SSCN scale was measured with Cronbach’s alpha coefficient, based on the method of internal consistency, as presented in the classical test theory.

Results. Statistical analysis of the research material of the first stage of research confirmed the high quality of the validated tool. Assessed social competence resulting from the educational standard, designated with symbols D.K1., D.K2., D.K3., D.K4., D.K5., D.K6., D.K7., D.K8., D.K9., D.K10., showed the value of Cronbach’s alpha coefficient of over 0.9.

Key words: social competence, professional competence, nurses

WPROWADZENIE

Obowiązujący obecnie w Polsce system kształcenia wyższego zakłada kontekst edukacji przez całe życie w obszarze uznawania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wdrażany system Europejskich Ram Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie tworzy szansę uznawania kwalifikacji i kompetencji zdobytych różnymi drogami a nie tylko w systemie szkolnictwa.

Dotychczasowo efekty kształcenia i ich walidacja były ujmowane w perspektywie polityczno-oświatowej i ekonomicznej, ostatnie lata spowodowały zmiany idące w kierunku perspektywy pedagogicznej. Postrzeganie w ten sposób efektów kształcenia motywuje do refleksji o metody dokumentowania, metody pomiaru, metody oceny zarówno wiedzy i umiejętności a przede wszystkim kompetencji społecznych czyli tzw. miękkich. Kompetencje społeczne w kontekście Krajowych Ram Kwalifikacji zdobyły zatem szczególne znaczenie w procesie prowadzonej edukacji [1].

White R. w 1959 r. wprowadził pojęcie kompetencji, które rozumiane było jako specyficzna umiejętność człowieka przyczyniająca się do skutecznej interakcji z otoczeniem. Słownik Języka Polskiego kompetencję społeczną definiuje jako praktyczną znajomość czegoś, biegłość w czymś, zdolność wykonywania czegoś. Zdolność jest z kolei określana jako predyspozycja do łatwego opanowywania pewnych umiejętności, zdobywania wiedzy, uczenia się. Zauważyć zatem należy, że obszar kompetencji społecznych ściśle związany jest z wykorzystywaniem umiejętności zawodowych w otoczeniu społecznym [2,3,4].

Praca pielęgniarki łączy w sobie elementy „twarde” – merytoryczne w zakresie wiedzy i umiejętności z elementami „miękkimi” – interpersonalnymi. Powyższe znajduje odzwierciedlenie w obowiązującym standardzie kształcenia na kierunku pielęgniarstwo zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 09. 05. 2012 r. (załącznik nr 4), gdzie wyodrębniono 10 specyficznych dla zawodu pielęgniarki kompetencji społecznych określonych symbolami: D.K1. Szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, D.K2. Systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności dążąc do profesjonalizmu, D.K3. Przestrzega

wartości, powinności i sprawności moralnych w opiece, D.K4. Wykazuje odpowiedzialność moralną za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych, D.K5. Przestrzega praw pacjenta, D.K6. Rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe, D.K7. Przestrzega tajemnicy zawodowej, D.K8. Współdziała w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej, D.K9. Prezentuje postawę otwartości na rozwój podmiotowości własnej i pacjenta, D.K10. Przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami [5].

Mając na uwadze dotychczasowy brak w edukacji polskich pielęgniarek narzędzia do badania miękkich kompetencji społecznych autorzy niniejszego opracowania zbudowali narzędzie oraz dokonali procedury walidacji (I etap badań długofalowych).

CEL PRACY

Przedstawienie nowatorskiego narzędzia do oceny kompetencji społecznych studentów kierunku pielęgniarstwo oraz ukazanie procesu oceny rzetelności i mocy dyskryminacyjnej.

MATERIAŁ I METODYKA

Charakterystyka narzędzia

Narzędzie, które zostało opracowane zgodnie z współczesnymi wymogami studenta według Krajowych Ram Kwalifikacji oraz procedurami tworzenia narzędzia pomiarowego nazwano „Skalą Pielęgniarskich Kompetencji Społecznych” (Scale of Social Competence Nursing) – SSCN. Jest to sumaryczna skala pomiarowa. Do każdej kompetencji społecznej od D.K1. do D.K10. zbudowano po 10 twierdzeń empirycznych, gdzie następnie dla każdego stwierdzenia skonstruowano skalę punktową od 0 do 10. Przyjęto, że każdy student poddany ocenie w ramach jednej z 10 kompetencji społecznych uzyskać może maksymalnie 100 punktów. Suma uzyskanych punktów może być także przekładana zgodnie z założeniami metodyki na ocenę od dostatecznej do bardzo dobrej. Skala SSCN jest utworzona z 10 podskal pomiarowych, nazwy podskal

Tab. 1. Arkusz do oceny kompetencji społecznych D.K1. studenta w czasie kształcenia praktycznego.

| Symbol badanej pielęgniarskiej kompetencji społecznej | Wartość średniej arytmetycznej bez usunięcia pytania (danej zmiennej) | Odchylenie standardowe bez usunięcia pytania (danej zmiennej) | Wartość współczynnika Alfa-Cronbacha bez usunięcia pytania (danej zmiennej) |
|---|---|---|---|
| 1. D.K1. | 8,55 | 1,10 | 0,93 |
| 2. D.K2. | 8,48 | 1,14 | 0,94 |
| 3. D.K3. | 8,80 | 1,07 | 0,94 |
| 4. D.K4. | 8,67 | 1,22 | 0,93 |
| 5. D.K5. | 8,39 | 1,19 | 0,91 |
| 6. D.K6. | 7,98 | 1,34 | 0,95 |
| 7. D.K7. | 8,54 | 1,33 | 0,96 |
| 8. D.K8. | 8,08 | 1,39 | 0,94 |
| 9. D.K9. | 7,89 | 1,59 | 0,96 |
| 10. D.K10. | 8,20 | 1,42 | 0,93 |

odpowiadają nazwom kompetencji społecznych wynikających ze standardu kształcenia na kierunku pielęgniarstwo. Przykład jednej z 10 podskal do badania kompetencji społecznych – arkusz do oceny kompetencji D.K1. zamieszczono w tabeli poniżej (tab. 1). Wzór całego narzędzia zostanie opublikowany po całkowitej ocenie rzetelności i mocy dyskryminacyjnej.

Założenia procesu badawczego uwzględniają badanie studenta Skalą SSCN dwukrotnie tj. na pierwszych zajęciach kształcenia praktycznego i w ostatnim semestrze kształcenia również podczas realizacji zajęć w warunkach naturalnych. Dwukrotna ocena narzędziem SSCN ukazuje progresję lub regresję badanego studenta w obszarze kompetencji społecznych.

Charakterystyka procedury walidacyjnej

Mając na względzie wskazania metodologiczne procedura walidacji narzędzia będzie wieloetapowa, a jej celem jest sprawdzenie rzetelności i mocy dyskryminacyjnej. Aktualnie ukończono drugi etap badań.

Na pierwszym etapie zbudowanym narzędziem SSCN oceniono kompetencje społeczne grupy studentów roku pierwszego studiów stacjonarnych pierwszego stopnia kierunku pielęgniarstwo, zgodnie z założonymi efektami kształcenia wdrażanego systemu Krajowych Ram Kwalifikacji. Uzyskane wyniki punktowe zostały naniesione na arkusz kalkulacyjny i dla każdej z 10 podskal pomiarowych utworzonych do oceny kompetencji społecznej

oddzielnie wyliczono najczulszy wskaźniki rzetelności Alfa-Cronbacha. Analiza rzetelności została przeprowadzona z wykorzystaniem programu SPSS [6]. Użyty wskaźnik Alfa-Cronbacha został zastosowany do badania każdego twierdzenia (pytania) na skali zbudowanej dla poszczególnych kompetencji społecznych, celem wyodrębnienia pytań, które osłabiają moc dyskryminacyjną narzędzia Skali Pielęgniarskich Kompetencji Społecznych (SSCN).

■ Tab. 2. Numery kompetencji społecznych, analiza wewnętrznej spójności i rzetelności skal SSCN.

| Lp. | Symbol badanej pielęgniarskiej kompetencji społecznej | Wartość współczynnika Alfa-Cronbacha po usunięciu pytania (danej zmiennej) |
|-----|---|--|
| 1. | D.K1. | 0,93 |
| 2. | D.K2. | 0,94 |
| 3. | D.K3. | 0,93 |
| 4. | D.K4. | 0,92 |
| 5. | D.K5. | 0,90 |
| 6. | D.K6. | 0,94 |
| 7. | D.K7. | 0,95 |
| 8. | D.K8. | 0,93 |
| 9. | D.K.9 | 0,96 |
| 10. | D.K.10 | 0,92 |

■ Tab. 3. Kompetencje społeczne, wewnętrzna spójność i rzetelność podskal narzędzia SSCN po usunięciu danej zmiennej.

| Numer pytania w skali | Wartość średnia arytmetyczna skali po usunięciu pytania (danej zmiennej) | Wariancja skali po usunięciu pytania (danej zmiennej) | Korelacja pozycji – skala | Wartość współczynnika Alfa-Cronbacha po usunięciu pytania (danej zmiennej) |
|---|--|---|---------------------------|--|
| | Pielęgniarskie Kompetencje Społeczne | | | |
| D.K1. Szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece | | | | |
| Pytanie 1 | 77,05 | 63,54 | 0,77 | 0,93 |
| Pytanie 2 | 77,30 | 62,94 | 0,80 | 0,93 |
| Pytanie 3 | 77,00 | 63,15 | 0,83 | 0,92 |
| Pytanie 4 | 77,26 | 62,33 | 0,78 | 0,93 |
| Pytanie 5 | 76,97 | 64,16 | 0,79 | 0,93 |
| Pytanie 6 | 76,81 | 64,91 | 0,67 | 0,93 |
| Pytanie 7 | 77,09 | 65,61 | 0,72 | 0,93 |
| Pytanie 8 | 76,88 | 67,42 | 0,63 | 0,93 |
| Pytanie 9 | 76,94 | 66,53 | 0,70 | 0,93 |
| Pytanie 10 | 77,15 | 63,17 | 0,78 | 0,93 |
| D.K2. Systematycznie wzbogaca wiedzę zawodową i kształtuje umiejętności dążąc do profesjonalizmu | | | | |
| Pytanie 1 | 76,61 | 69,26 | 0,89 | 0,93 |
| Pytanie 2 | 76,63 | 70,75 | 0,77 | 0,94 |
| Pytanie 3 | 76,35 | 75,03 | 0,73 | 0,94 |
| Pytanie 4 | 76,52 | 71,19 | 0,83 | 0,93 |
| Pytanie 5 | 76,60 | 69,87 | 0,82 | 0,93 |
| Pytanie 6 | 76,47 | 69,68 | 0,86 | 0,93 |
| Pytanie 7 | 76,15 | 74,10 | 0,76 | 0,94 |
| Pytanie 8 | 75,92 | 75,92 | 0,59 | 0,94 |
| Pytanie 9 | 76,43 | 73,10 | 0,82 | 0,93 |
| Pytanie 10 | 76,38 | 73,55 | 0,65 | 0,94 |

■ Tab. 4. Szczegółowa analiza pytań tworzących Skalę SSCN ich wewnętrzną spójność i rzetelność.

| D.K3. Przestrzega wartości, powinności i sprawności moralnych w opiece | | | | |
|--|-------|--------|------|------|
| Pytanie 1 | 79,43 | 63,79 | 0,71 | 0,94 |
| Pytanie 2 | 79,30 | 62,94 | 0,76 | 0,93 |
| Pytanie 3 | 79,20 | 62,64 | 0,77 | 0,93 |
| Pytanie 4 | 79,69 | 59,84 | 0,85 | 0,93 |
| Pytanie 5 | 79,79 | 60,56 | 0,78 | 0,93 |
| Pytanie 6 | 79,05 | 64,58 | 0,80 | 0,93 |
| Pytanie 7 | 79,15 | 63,96 | 0,77 | 0,93 |
| Pytanie 8 | 78,91 | 63,79 | 0,79 | 0,93 |
| Pytanie 9 | 79,11 | 65,64 | 0,72 | 0,94 |
| Pytanie 10 | 79,45 | 62,90 | 0,71 | 0,94 |
| D.K4. Wykazuje odpowiedzialność moralną za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych | | | | |
| Pytanie 1 | 78,18 | 80,82 | 0,66 | 0,93 |
| Pytanie 2 | 77,80 | 78,13 | 0,79 | 0,92 |
| Pytanie 3 | 77,75 | 79,85 | 0,60 | 0,93 |
| Pytanie 4 | 78,45 | 75,01 | 0,84 | 0,92 |
| Pytanie 5 | 78,56 | 74,19 | 0,86 | 0,92 |
| Pytanie 6 | 78,12 | 77,09 | 0,76 | 0,92 |
| Pytanie 7 | 78,15 | 75,14 | 0,70 | 0,93 |
| Pytanie 8 | 78,20 | 79,09 | 0,74 | 0,92 |
| Pytanie 9 | 77,86 | 80,09 | 0,72 | 0,93 |
| Pytanie 10 | 78,01 | 76,60 | 0,73 | 0,92 |
| D.K5. Przestrzega praw pacjenta | | | | |
| Pytanie 1 | 74,95 | 66,88 | 0,68 | 0,90 |
| Pytanie 2 | 76,22 | 63,38 | 0,77 | 0,90 |
| Pytanie 3 | 75,90 | 64,55 | 0,72 | 0,90 |
| Pytanie 4 | 75,68 | 70,36 | 0,66 | 0,90 |
| Pytanie 5 | 75,54 | 62,81 | 0,75 | 0,90 |
| Pytanie 6 | 75,54 | 62,95 | 0,77 | 0,90 |
| Pytanie 7 | 75,50 | 69,69 | 0,61 | 0,90 |
| Pytanie 8 | 75,29 | 69,51 | 0,68 | 0,90 |
| Pytanie 9 | 75,77 | 70,73 | 0,60 | 0,91 |
| Pytanie 10 | 75,56 | 69,64 | 0,58 | 0,91 |
| D.K6. Rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki | | | | |
| Pytanie 1 | 72,09 | 99,13 | 0,82 | 0,94 |
| Pytanie 2 | 72,11 | 100,69 | 0,88 | 0,94 |
| Pytanie 3 | 71,66 | 111,80 | 0,71 | 0,95 |
| Pytanie 4 | 71,95 | 108,14 | 0,84 | 0,94 |
| Pytanie 5 | 71,91 | 105,81 | 0,86 | 0,94 |
| Pytanie 6 | 72,16 | 102,53 | 0,78 | 0,94 |
| Pytanie 7 | 71,64 | 106,39 | 0,79 | 0,94 |
| Pytanie 8 | 71,95 | 103,75 | 0,80 | 0,94 |
| Pytanie 9 | 71,46 | 112,58 | 0,58 | 0,95 |
| Pytanie 10 | 71,87 | 102,31 | 0,90 | 0,94 |
| D.K7. Przestrzega tajemnicy zawodowej | | | | |
| Pytanie 1 | 77,30 | 109,39 | 0,73 | 0,95 |
| Pytanie 2 | 77,00 | 108,02 | 0,93 | 0,95 |
| Pytanie 3 | 76,68 | 111,65 | 0,87 | 0,95 |
| Pytanie 4 | 77,20 | 102,25 | 0,90 | 0,95 |
| Pytanie 5 | 76,56 | 110,69 | 0,82 | 0,95 |
| Pytanie 6 | 77,05 | 99,94 | 0,92 | 0,95 |
| Pytanie 7 | 76,77 | 102,93 | 0,85 | 0,95 |
| Pytanie 8 | 76,86 | 112,43 | 0,73 | 0,95 |
| Pytanie 9 | 77,22 | 111,61 | 0,70 | 0,96 |
| Pytanie 10 | 76,44 | 113,29 | 0,80 | 0,95 |
| D.K8. Współdziała w ramach zespołu interdyscyplinarnego w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej | | | | |
| Pytanie 1 | 72,90 | 102,82 | 0,90 | 0,93 |
| Pytanie 2 | 72,87 | 102,47 | 0,87 | 0,93 |
| Pytanie 3 | 73,31 | 98,50 | 0,91 | 0,93 |
| Pytanie 4 | 73,61 | 100,07 | 0,86 | 0,93 |
| Pytanie 5 | 72,13 | 116,82 | 0,50 | 0,94 |
| Pytanie 6 | 72,97 | 103,40 | 0,88 | 0,93 |
| Pytanie 7 | 72,62 | 106,74 | 0,78 | 0,93 |
| Pytanie 8 | 71,94 | 124,02 | 0,26 | 0,95 |
| Pytanie 9 | 72,66 | 109,26 | 0,85 | 0,93 |
| Pytanie 10 | 72,69 | 107,42 | 0,78 | 0,93 |
| D.K9. Prezentuje postawę otwartości na rozwój podmiotowości własnej i pacjenta | | | | |
| Pytanie 1 | 71,12 | 159,15 | 0,87 | 0,96 |
| Pytanie 2 | 71,08 | 154,52 | 0,92 | 0,95 |
| Pytanie 3 | 71,40 | 153,03 | 0,94 | 0,95 |
| Pytanie 4 | 71,30 | 158,86 | 0,87 | 0,96 |
| Pytanie 5 | 71,15 | 159,56 | 0,89 | 0,96 |
| Pytanie 6 | 71,13 | 156,71 | 0,90 | 0,95 |
| Pytanie 7 | 71,45 | 150,36 | 0,94 | 0,95 |
| Pytanie 8 | 70,90 | 159,01 | 0,87 | 0,96 |
| Pytanie 9 | 71,31 | 156,53 | 0,85 | 0,96 |
| Pytanie 10 | 70,23 | 185,11 | 0,28 | 0,97 |
| D.K10. Przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami | | | | |
| Pytanie 1 | 74,09 | 104,79 | 0,83 | 0,91 |
| Pytanie 2 | 73,47 | 110,87 | 0,72 | 0,92 |
| Pytanie 3 | 74,26 | 103,12 | 0,83 | 0,91 |
| Pytanie 4 | 74,61 | 99,50 | 0,73 | 0,92 |
| Pytanie 5 | 73,40 | 115,99 | 0,73 | 0,92 |
| Pytanie 6 | 73,37 | 113,90 | 0,76 | 0,92 |
| Pytanie 7 | 74,55 | 100,25 | 0,86 | 0,91 |
| Pytanie 8 | 74,38 | 99,31 | 0,79 | 0,92 |
| Pytanie 9 | 73,40 | 112,49 | 0,68 | 0,92 |
| Pytanie 10 | 73,55 | 109,80 | 0,53 | 0,93 |

I. D.K1. - Szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece

Imię i nazwisko studenta:, Grupa studencka:

1. Student ma pełny szacunek dla decyzji i wyborów pacjentów.

| | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|
| 0 | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|

2. Student jest odpowiedzialny za swoje zawodowe opinie i podjęte działania.

| | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|
| 0 | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|

3. Student przejawia wrażliwość w czasie kontaktu z pacjentem.

| | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|
| 0 | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|

4. Student nigdy nie ocenia pacjentów w oparciu o swoje wartości.

| | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|
| 0 | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|

5. Student okazuje zrozumienie wobec chorego i wspiera go emocjonalnie.

| | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|
| 0 | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|

6. Student szanuje żądania pacjenta do poufności.

| | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|
| 0 | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|

7. Student konsultuje się z innymi członkami zespołu, kiedy spotkał się z sytuacją, która jest poza jego zdolnością do zaradzenia.

| | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|
| 0 | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|

8. Student jest w pełni świadomy własnych umiejętności i swoich ograniczeń w roli zawodowej.

| | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|
| 0 | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|

9. Student potrafi uszanować odmienności poglądów, przekonań i wartości chorego.

| | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|
| 0 | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|

10. Student postrzega swoją pracę odpowiedzialnie i bardzo starannie ją realizuje.

| | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|
| 0 | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|

Łączna punktacja: 100 punktów

Liczba punktów otrzymanych przez studenta:

Ocena

Podpis nauczyciela oceniającego:

Podpis studenta:

Minimalna liczba punktów do zaliczenia danej postawy – 50 pkt.

50 – 60 pkt. dst

61 – 70 pkt. + dst

71 – 80 pkt. db

81 – 90 pkt. +db

91 – 100 pkt. b.db

Na drugim etapie badań dokonana została ocena narzędzia SSCN za pomocą skali Likerta, wariant czterostopniowy. W ten sposób pozyskano opinię niezależnych sędziów kompetentnych. Opinia niezależnych sędziów kompetentnych będzie tematem innej publikacji.

Trzeci etap badań zostanie wykonany po zrealizowanym procesie dydaktycznym, zgodnie z przyjętym programem kształcenia dla kierunku pielęgniarstwo, w ostatnim semestrze, po zakończeniu zajęć dydaktycznych treści teoretycznych. Badaniem objęci będą ci sami studenci, którzy byli oceniani na I etapie badań. W ocenie kompetencji społecznych studentów zastosowana będzie Skala Pielęgniarskich Kompetencji Społecznych.

Uzyskane wyniki w kolejnych etapach badania zostaną ze sobą zestawione celem oceny progresji lub regresji kompetencji społecznych wśród badanej grupy. Po zakończeniu tego etapu badań zebrany materiał zostanie opracowany statystycznie z zastosowaniem współczynnika korelacji liniowej Pearsona.

Charakterystyka próby walidacyjnej

Badania zrealizowano w styczniu i lutym 2014 r., wśród studentów pierwszego roku studiów licencjackich, kierunku pielęgniarstwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Pigionia w Krośnie. Badaniami pierwszego etapu objęto 72 studentów. W grupie badanej było 67 kobiet i 5 mężczyzn. Populacja badana to młodzież, która rozpoczęła edukację w zawodzie pielęgniarki/pielęgniarsza i nigdy wcześniej nie miała bezpośredniego kontaktu z grupą pacjentów wymagających systematycznego sprawowania pielęgnacji w warunkach instytucjonalnych wymagających przestrzegania określonych zasad z tego wynikających.

Omówienie wyników walidacji SSCN

Analiza statystyczna materiału badawczego (pierwszy etap badań) potwierdza wysoką wartość walidowanego narzędzia, uzyskano bardzo dobre wyniki (parametry są wysoce zadowalające), gdyż w przypadku każdej ocenianej kompetencji społecznej wynikającej ze standardu kształcenia określonych symbolami D.K1., D.K2., D.K3., D.K4., D.K5., D.K6., D.K7., D.K8., D.K9., D.K10., wskaźnik Alfa-Cronbacha wyniósł powyżej 0,9. Dowodzi to, że utworzone narzędzie do badania każdej kompetencji społecznej jako zbiór 10 skal, które mogą być zastosowane razem lub każda skala osobno jest spójne w zakresie pytań budujących skład danej skali. W I etapie badań dla całości testu współczynnik rzetelności Alfa-Cronbacha wyniósł 0,93. Szczegółowe wyniki dla każdej z 10 badanych skal oceniających kompetencje społeczne przedstawia tabela nr 2.

Szczegółowa analiza rzetelności poszczególnych pytań w każdej z 10 podskali kompetencji społecznych D.K1., D.K2., D.K3., D.K4., D.K5., D.K6., D.K7., D.K8., D.K9., D.K10., wykazała także znaczącą korelację pomiędzy pytaniami. Uzyskana wartość średnia wskaźnika Alfa-Cronbacha po usunięciu poszczególnego pytania z podskali wykazała stopień rzetelności na poziomie $\alpha=0,93$. Szczegółowe wyniki dla każdej kompetencji społecznej prezentuje tabela numer 3.

Tabela numer 4 prezentuje wyniki wewnętrznej spójności skali SSCN z podziałem na 10 pytań utworzonych do 10 podskal. Jedna podskala odpowiada badaniu 1 kompetencji społecznej, zaś wszystkie 10 skal tworzą kompletne narzędzie Skalę SSCN. Również w tym przypadku uzyskane dane wskazują na wysoką rzetelność nowo zbudowanego narzędzia.

WNIOSKI

1. Nowatorska skala SSCN, badająca poziom kompetencji społecznych u studentów studiów pierwszego stopnia kierunku pielęgniarstwo zastosowana do zbadania próby studentów wykazuje akceptowalną rzetelność (spójność wewnętrzna).
2. Rzetelność Skali Pielęgniarskich Kompetencji Społecznych jest na bardzo wysokim poziomie, dla wszystkich 10 podskal pomiarowych budujących skalę SSCN wynosi 0,93.
3. Na pierwszym etapie prezentowanych badań należy uznać, że narzędzie jest poprawnie skontrolowane i uzyskane wyniki są zadowalające.
4. Wymagane jest dalsze prowadzenie badań, zgodnie z wcześniejszymi założeniami metodologii.

W obecnej chwili walidowane narzędzie, Skala Pielęgniarskich Kompetencji Społecznych (SSCN) znajdują się wyłącznie w posiadaniu autorów oraz Członków Komisji Krajowej Rady Akredytacyjnej Szkolnictwa Pielęgniarek i Położnych, którzy wizytowali kierunek pielęgniarstwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Pigionia w Krośnie 07.11. 2014 r.

PIŚMIENNICTWO

1. Solarczyk-Szewc H. Walidacja kompetencji społecznych w kontekście Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. E – mentor. Dwumiesięcznik Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. 2013; 5 (52):4-14.
2. Starostka E. Kompetencje społeczne, a możliwości interpersonalne. www.psychologia.net.pl. 2014-10-28; 17:37
3. Tomorowicz A. Struktura kompetencji społecznych w ujęciu interakcyjnym. *Psychiatria*. 2011, 8 (3): 91-96.
4. Bandach M. Trening umiejętności społecznych jako forma podnoszenia kompetencji społecznych. *Economics and Management*. 2013; 4:82-97.
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012, w sprawie standardów kształcenia dla kierunku studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa. *Dz. U.* z 2012, poz. 631.
6. Bedyńska S, Cypryańska M. (red.). *Statystyczny drogowskaz 1*. Warszawa: Wydawnictwo SWPS; 2013.

Praca przyjęta do druku: 26.11.2014

Praca zaakceptowana do druku: 09.01.2015